

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

DAŇOVÁ INFORMACE

Informace o novele zákona o DPH pro rok 2011

Vláda ČR zpracovala a předložila do jednání Poslanecké sněmovny ČR (sněmovní tisk č. 129) návrh změny zákona o DPH, který by měl vstoupit v platnost **1.1.2011**. Navrhované změny jsou obsaženy celkem ve 115 bodech novely.

Tato informace je zaměřena pouze na některé nejvýznamnější změny, jejich schválení a platnost od r. 2011 lze předpokládat.

Ručení odběratele za odvod DPH

Nově zavedeným § 109 bude uzákoněna odpovědnost odběratele za odvod DPH na straně dodavatele a to formou ručení odběratele – ustanovení tohoto § 109 zní:

„Plátce, který přijme zdanitelné plnění s místem plnění v tuzemsku uskutečněné jiným plátcem nebo poskytne úplatu na takové plnění (dále jen "příjemce zdanitelného plnění"), ručí za nezaplacenou daň z tohoto plnění, pokud v okamžiku jeho uskutečnění věděl nebo vědět měl a mohl, že daň uvedená na daňovém dokladu nebude úmyslně zaplacená, plátce, který uskutečňuje toto zdanitelné plnění nebo obdrží úplatu na takové plnění (dále jen "poskytovatel zdanitelného plnění"), se úmyslně dostal nebo dostane do postavení, kdy nemůže daň zaplatit, nebo dojde ke zkrácení daně nebo vylákání daňové výhody“.

Toto ručení by mělo být aplikováno při splnění stanovených podmínek, tj. že odběratel věděl nebo měl vědět, že DPH nebude **úmyslně** zaplacená. Podle důvodové zprávy k této změně se bude při posuzování pojmu "věděl nebo měl vědět" vycházet z ustanovení § 16 trestního zákoníku, přičemž z hlediska zavinění postačuje i tzv. nevědomá nedbalost (měl vědět). Výraz „věděl“ pak odpovídá tzv. vědomé nedbalosti.

Ručení odběratele se bude vztahovat i na případy, kdy bude cena plnění bez ekonomického opodstatnění zjevně odlišná od cen obvyklých.

Z důvodové zprávy k této změně zákona vyplývá, že správce daně si musí předtím, než uplatní ručitelskou výzvu, vytvořit úsudek o tom, že jsou splněny podmínky dle § 109 a obecné prokázání skutečností vedoucích k uplatnění ručení (důkazní břemeno) tak bude ležet na správci daně. Naopak prokazování ekonomicky odůvodněných odchylek od běžných cen bude na příslušném daňovém subjektu. Toto prokazování by pak měl daňový subjekt uvést v odvolání proti případné ručitelské výzvě ze strany správce daně.

Ručení by však nemělo postihovat ty plátce, kteří nejsou účastníky podvodného jednání v oblasti nároků na odpočet DPH.

Pokud bude DPH z důvodu ručení zaplacen odběratelem, tak zaplacená částka bude připsána na speciální depozitní účet, ze kterého bude převedena na osobní daňový účet dodavatele ke dni splatnosti DPH. Pokud by byla daň již uhrazena (a je jedno zda dodavatelem, nebo odběratelem), tak vzniklý **přeplatek se vždy použije na úhradu dalších nedoplatků** na osobním daňovém účtu **dodavatele**.

Vracení DPH u nedobytných pohledávek

Podle novelizovaného ustanovení § 44 zákona o DPH bude možno u nedobytných pohledávek specifikovaných v zákoně nárokovat vrácení původně uhrazené DPH a to formou opravy základu daně. Novelizované ustanovení § 44 bude znít:

Plátce, kterému při uskutečnění zdanitelného plnění vůči jinému plátcovi vznikla povinnost přiznat a zaplatit daň a jehož pohledávka, která vznikla nejpozději 6 měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku z tohoto plnění doposud nezanikla (dále jen "věřitel"), je oprávněn provést opravu výše daně na výstupu z hodnoty zjištěné pohledávky v případě, že plátce, vůči kterému má věřitel tuto pohledávku (dále jen "dlužník"), se nachází v insolvenčním řízení a insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení úpadku, věřitel přihlásil tuto svoji pohledávku nejpozději ve lhůtě stanovené rozhodnutím soudu o úpadku, tato pohledávka byla zjištěna a v insolvenčním řízení se k ní přihlíží, věřitel a dlužník nejsou osobami, které jsou kapitálově spojenými osobami podle § 5a odst. 3 s tím, že výše podílu představuje alespoň 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob, osobami blízkými, nebo osobami, které podnikají s plátcem společně na základě smlouvy o sdružení nebo jiné obdobné smlouvy, věřitel doručil dlužníkovi daňový doklad podle § 46 odst. 1.

Okruh pohledávek, kterého se bude uvedená změna týkat, je však poměrně úzký, protože se bude jednat pouze o pohledávky za dlužníky v insolvenčním řízení, které vznikly v době nejméně 6 měsíců před rozhodnutím soudu o úpadku při splnění dalších zákonných podmínek.

Pokud by byla pohledávka, u které byla provedena oprava výše daně, následně částečně uhrazena, vznikla by dodavateli povinnost přiznat daň z přijaté úplaty a to ke dni provedení úhrady.

Uplatnění tuzemského reverse-charge – režim přenesení daňové povinnosti

Tuzemský reverse-charge se v současné době již uplatňuje, avšak dle ustanovení § 92a jen u dodávání zlata. V těchto případech jsou povinny přiznat daň osoby, kterým je zlato dodáváno (§ 92a odst. 2 ZDPH).

S účinností od roku 2011 by princip tuzemského reverse-charge měl být uplatňován i pro další dodávky zboží a služeb, a to:

- u dodání šrotu a dalších odpadů včetně dodání tohoto zboží pro další zpracování, jako je čištění, leštění, třídění, řezání, lisování, odlévání do ingotů – seznam tohoto zboží bude uveden v nové příloze č. 5 ZDPH (§ 92c DZPH)
- obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (§ 92d)
- **poskytnutí stavebních a montážních prací** (§ 92e)
- dodání nafty a benzínu v množství nad 1 500 l na jednu dodávku (§ 92f) – v tomto případě musí být tento režim povolen EU, souhlas zatím nebyl vydán

Změny v opravách základu daně a výše daně

Podle dosavadní metodiky se opravy základu daně prováděly vždy v běžném zdaňovacím období.

Od roku 2011 budou rozděleny případy opravy daně, které je možno provést v běžném zdaňovacím období (§ 42 ZDPH) a případy, kdy se bude provádět oprava formou podání dodatečného daňového priznání na příslušné období (§ 43 ZDPH).

Změna v posuzování místa plnění u služeb dle § 10b (kultura, sport)

U osob povinných k dani (plátců i neplátců, kteří uskutečňují ekonomické činnosti) – se bude uplatňovat základní pravidlo dle § 9 ZDPH, tedy místo plnění se bude určovat podle místa příjemce služby.

Místo plnění dle současného znění § 10b se bude vztahovat pouze na osoby nepovinné k dani.

K dalším změnám bude docházet v oblastech:

- osvobození od DPH při dovozu zboží (§ 71)
- upřesnění nároku na odpočet DPH (§ 72-74)
- úpravy odpočtu DPH (nové § 78a - 78c)
- stanovení daně při nesplnění registrační povinnosti (§ 98)
- úprava přílohy č. 2 – seznam služeb podléhajících snížené sazbě daně, nemění se rozsah těchto služeb, ale mění se číselná klasifikace služeb z dosavadního SKP na statistickou klasifikaci činností CZ-CPA.
- změny lhůty pro úpravu odpočtu DPH u pořízeného majetku, a to z dosavadní doby 5ti let na 10 let (§ 78).

Kromě uvedených změn jsou navrhovány ještě některé další změny, které transplantují do zákona o DPH nové směrnice EU.

Ing. Vladimír Šretr – daňový poradce

V Ústí nad Labem 12. 11. 2010